

ВИКОНАННЯ І ЗАХИСТ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ

Запровадження карантинного режиму у закладах вищої освіти в Україні, навесні 2020 року активізувало трансформацію дистанційного навчання зі статусу можливого у статус обов'язкового. Військовий стан в Україні із лютого 2022 року і донині, зумовив швидке впровадження змішаної форми навчання у вітчизняному освітянському просторі та активні пошуки різних форм онлайн-навчання.

Технічно-програмні можливості оптимізації дистанційного навчання 2020-2023 років забезпечив стрімкий розвиток он-лайн технологій, зокрема: сервіс для проведення он-лайн конференцій Zoom (лекції, практичні заняття, захист індивідуальних завдань), платформа Google (для проведення контрольних заходів, тестування, розміщення презентаційних матеріалів) та інші. Серед викладачів об'єктивно виникла потреба у прискореному створенні інформаційних продуктів, які були б достатніми для викладання дистанційних курсів за окремими навчальними дисциплінами.

Дослідження проблем дистанційного навчання активно здійснювалося ще із початку ХХІ століття, із 2020 року у багатьох країнах світу, ця форма навчання стала єдиною можливістю продовжити навчання у період всесвітньої пандемії. Теоретико-методологічною основою розвитку цього напрямку вважають наукові праці теоретиків коннективізму Джорджа Сіменса та Стівена Доунса [1].

В Україні, що прагне до європейського рівня освіти, була розроблена нормативна база щодо дистанційної освіти, а саме: «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні» [2] та «Положенні про дистанційне навчання» [3]. Але, ми зустріли нові складності, пов'язані із міграційними процесами громадян в Україні та за її кордони, що суттєво погіршило доступ здобувачів освіти до мережі Інтернету, зв'язку і комп'ютерних комунікацій, під час навчального процесу.

Бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Важливе значення має вивчення теорії бухгалтерського обліку і оволодіння практичними навичками бути хорошим спеціалістом при вирішенні багатьох управлінських питань у всіх галузях економіки. Саме тому, бухгалтерський облік вивчають студенти всіх спеціальностей Одеського національного університету.

В ОНЕУ при усному викладенні «Бухгалтерського обліку» використовуються такі методи як: пояснення, бесіда, дискусія, диспут, дебати тощо.

1. Пояснення є важливим, і найбільш розповсюдженим способом навчання. Воно за змістом повинно повністю задовольняти вимоги навчальної програми, а за формою - максимально стимулювати інтерес студентів і сприяти засвоєнню ними навчального матеріалу [4, с. 171]. Пояснення є ефективним, якщо воно здійснюється викладачем за основним підручником або опорним конспектом лекцій, якими користуються студенти курсу. Нажаль студенти, які мігрували, не мали своєчасного доступу до Інтернету, що суттєво ускладнювало їх навчання. Вони були обмежені щодо пояснення викладача і мали можливість тільки самостійно вивчати теоретичні матеріали за допомогою презентацій, підручника і електронного конспекту лекцій.

До початку змішаної форми навчання, недоліком методу пояснення, у порівнянні з іншими методами навчання, було те, що студент менше активізується і виступає пасивним приймачем інформації. Навчання у сучасних умовах повністю змінило роль студента за

методом пояснення із слухача він став активним дослідником нового теоретичного матеріалу за дисципліною. Для багатьох студентів – це стало суттєвим випробуванням, новим викликом щодо сприйняття потоку нової інформації.

2. Бесіда є одним із методом, за допомогою якого здійснюється процес спілкування під час проведення практичних занять. Вона є джерелом взаємовідносин між викладачем і студентами [4, с. 174]. При використанні цього методу, викладач привертає увагу аудиторії до проблемних питань, що виникають у процесі розв'язання завдань і на цій основі формує у студентів відповідні знання. Нажаль, багато студентів у яких не було можливості відвідувати заняття із різних обставин, були позбавлені методу бесіди під час проведення практичних занять із «Бухгалтерського обліку».

3. Дискусія є одним з найважливіших методів навчання. Учасники при обговоренні наближаються до істини через глибоке усвідомлення проблеми. Таке усвідомлення з'являється завдяки висловленій думці кожного учасника. Дискусії дають змогу обговорювати досить широке коло як програмних, так і не програмних, але актуальних питань. Переваги даного методу: координує думки окремих осіб, стимулює учасників дискусії чітко й точно формулювати свої думки [5, с. 112].

4. Диспут (від латинського слова «розмірковувати», «дискутувати») – це зіткнення різних, а інколи і прямо протилежних точок зору. Цей метод не вимагає остаточних висновків, що дає студентам можливість аналізувати поняття й аргументи, захищати свої погляди, переконувати в їх правильності інших людей.

Саме цей метод є основним, у наших реаліях сьогодення, під час захисту індивідуального завдання із дисципліни «Бухгалтерський облік». Тому, що студент може проявити свою творчість у частині індивідуального завдання, коли необхідно дослідити проблемне питання бухгалтерського обліку, висловити свою думку із вирішення цієї проблеми обліку та оприлюднити результати свого дослідження в аудиторії або дистанційно.

5. Дебати суттєво відрізняються від дискусії і диспуту, - мають на меті взаємну експертизу точок зору і проводиться для того, щоб ознайомитися з поглядами один одного з метою подальшого вироблення спільної позиції [4, с. 181-186]. Вони направлені на перемогу однієї точки зору над поглядами опонента і містять ґрунтовні аргументи, що мають забезпечити переконання опонентів і слухачів у правильності саме цієї точки зору. Найголовніше у дебатах – передати повідомлення якомога зрозуміліше.

Для використання цього методу, при вивченні дисципліни «Бухгалтерський облік», необхідна певна база теоретичних знань із конкретних питань бухгалтерського обліку, для того щоб захистити свою точку зору.

Проаналізувавши всі складності викладання і вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» в сучасних умовах, враховуючи неможливість використовувати ті методи навчання, які вважаються класичними, нами було рекомендовано у подальшому навчання сконцентрувати увагу здобувачів на виконанні і захисті індивідуального завдання в умовах он-лайн-навчання.

Для цього нами було запропоновано, збільшити кількість балів, які можна отримати, виконавши і успішно захистив індивідуальне завдання із дисципліни «Бухгалтерський облік» і одночасно розподіливши індивідуальне завдання за ступенем складності на рівні. Тобто, індивідуальне завдання має три частини.

1. Підготовка теоретичного питання за проблемною темою із бухгалтерського обліку і презентація своїх досліджень із цього питання он-лайн або в аудиторії, у вигляді презентації (метод дискусії) складає із 30% максимальної кількості балів. Для виконання цього виду індивідуального завдання буде використаний метод – диспут, тому що в диспуті будуть обговорені наукові погляди різних науковців на одну із проблем обліку.

2. Поглиблене вивчення теоретичного питання за проблемною темою із бухгалтерського обліку, на підставі вивчення наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, аналіз актуальних наукових джерел (не менше 10 науковців) у вигляді реферату – це ще додатково 40% максимальної кількості балів до попереднього оцінювання.

3. Підготовка та виступ з результатами свого індивідуального завдання у вигляді наукового дослідження на студентській конференції ОНЕУ або факультету ОНЕУ. Під час виконання цієї частини індивідуального завдання буде застосований один із методів навчання – дебати. На студентських конференціях завжди жваво обговорюють проблемні питання, власні наукові дослідження, відбуваються активні дебати. За виконання цієї частини індивідуального завдання передбачається отримання ще додатково 30% до попередніх частин індивідуального завдання.

Необхідно зазначити, що проблемне питання обліку на всіх трьох етапах виконання – одне. Завдання студента детально розвинути його, поглибити свої дослідження на кожному рівні, виявити творчий підхід, самостійність дослідження, зацікавити аудиторію під час доповіді, досконало вивчити свій об'єкт обліку. Одночасно, у студента немає зобов'язання проходити всі три рівні індивідуального завдання. Завдання ранжируване за складністю виконання і проходження лише першого рівня достатньо для зарахування виконаного індивідуального завдання. Мотивацією для проходження всіх трьох рівнів – є максимально високий бал за другий і третій рівні.

Вважаємо, що перевагою виконання такого комплексного індивідуального завдання, яке складається за рівнями складності і за рівнем мотивації є:

1. Досконале вивчення та опанування проблемних питань обліку самостійно.
2. Започаткування самостійних наукових досліджень.
3. Мотивація отримати необхідні бали або отримати максимально можливі бали.
4. Здорова конкуренція серед студентів.
5. Розвиток свої наукових, дослідницьких та ораторських здібностей.

Організація викладачем підготовки та захисту індивідуальних завдань студентами, в он-лайн форматі або в аудиторії, розкриє переваги дистанційних форм навчання для тих студентів, які: не мають можливості знаходитися в аудиторії під час захисту; для тих, які вивчають дисципліну самостійно семестр.

Важливим компонентом виступає прозорість під час захисту індивідуальних завдань студентами та одночасно - можливість колективного обговорення якості та характеру виконання індивідуального завдання.

Таким чином, підготовка та захист індивідуальних завдань студентами, ранжированих за рівнем складності набуває ефекту продуктивного навчання. На наш погляд, така форма завдання заслуговує на рекомендацію, щодо впровадження, виконання та захисту, індивідуальних завдань із бухгалтерського обліку студентами, ранжированих за рівнем складності, у періоди навчання, коли не можуть бути використанні усі класичні методи навчання. Аналіз діяльності студентів під час підготовки та захисту індивідуальних завдань, проведених в он-лайн форматі, виявив, що різні рівні виконання індивідуального завдання підвищують їх особисту мотивацію, пізнавальний інтерес до дисципліни «Бухгалтерський облік» та активність до виконання індивідуальних завдань.

Список використаних джерел:

1. Downes Stephen. *Connektivism & Connektiveknowledge*. URL: http://www.huffingtonpost.com/stephen-downes/connektivism-andconnekti_b_804653.html.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (Затверджено Міністром освіти і науки України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р.). К. : Просвіта, 2000. 16 с.
3. Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
4. Чижевська Л.В. *Методика викладання облікових дисциплін: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів./ За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2003. 504 с.*
5. Карпенко О.В. *Управлінський облік: методика викладання у вищій школі. навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2007, 244 с.*